

POLITIKAI MUNKA A HADTÁPSZOLGÁLATÁBAN

Közéletiség, a központ-hadtáp vezetőinek közéleti tevékenységéről

Forgács András ezredes

Pártunk XI. és XII. kongresszusa – a fejlett szocialista társadalom építésének objektív követelményeként – a szocialista életmód (ezen belül a szocialista közéletiség) kérdéseit – konkrétan ennek fogalmát, tartalmát, alakításának általános és helyi feladatait – nagy körültekintéssel, sokoldalúan elemezte, egyben mind az ideológiai, mind a gyakorlati tevékenység homlokterébe és centrumába állította. A kongresszusi állásfoglalások és határozatok alapján a központ-hadtáp pártszervezetei is kiemelt figyelmet fordítottak a szocialista életmód és közéletiség alakítására, fejlesztésére. E tevékenység az MSZMP MN Pártbizottságának 1978 március 31-i ülését követően tovább élénkült és a pártbizottsági ülés határozatára alaposan konkrétabbá vált mind tartalmát, mind területeit és formáit, módszereit illetően.

Elemzéseink minden időszakában és minden alkalmával konkrétan érezzük, hogy milyen sokoldalúan vetődnek fel és közelíthetők meg korunk közéletiségének kérdései. Ennek tulajdonítható, hogy sem a téma általában, sem tapasztalataink minden vonatkozásban történő összefoglalása – különösen pedig a téma elvi, elméleti és gyakorlati összefüggéseinek áttekintése – nem lehetséges egy viszonylag rövid cikk keretében. A teljesség igénye nélkül csupán arra vállalkozom, hogy eddigi munkánk tapasztalatait szem előtt tartva, néhány kérdéstről kiemeltebben szóljak.

Munkánk eddigi tapasztalatait s jövőbeni eredményei egyértelműen és mindenekelőtt azt igénylik, hogy világosan lássuk, napi tevékenységünkben tudatosan számoljunk az életmód – s ezen belül is a közéletiség – megváltozott körülményeivel.

A felszabadulást követő években az életmód forradalmi átalakításának időszakát éltük át s természetesen ennek megfelelő – tartalomban és formában ezzel összhangban álló – közéleti tevékenység részesei voltunk.

A felszabadulás – különösen pedig a munkáshatalom létrejötte – után, amikor a munkáshatalom célul tűzte a szocialista társadalom felépítését, egyben az új típusú, szocialista embertípus kiművelését is programjának vallotta. A szocialista társadalom építésével párhuzamosan elkezdődött az életmód forradalmi változása, átalakítása. Ma már elmondhatjuk, hogy hazánk társadalmi és gazdasági viszonyainak alapvető megváltozása – a gazdaság szerkezetének gyökeres átalakítása, az ipar nagyütemű fejlesztése, a munkásosztály helyzetének és szerepének rohamos megváltozása, valamint „besoroltságának” változása, a tár-

sadalmi egyenlőség mind teljesebb érvényesülése, az új vezetőréteg kiemelkedése a munkásosztály és a parasztság soraiából, valamint az átlagos életnívó lényeges megnövekedése stb. – törvényszerűen együtt járt az életmód forradalminak minősíthető átalakulásával.

Ezt a változást és fejlődést elsősorban a társadalmi, politikai változások, a szocialista forradalom végrehajtása határozta meg. Eredményei mindenre kiterjedően és szembetűnő mennyiségi változásokban is érzékelhetőek voltak, sőt nem sokat tévedünk, ha azt mondjuk, elsősorban a mennyiségi változásokban mutatkoztak. Természetesnek mondhatjuk, hogy ilyen gyökeres átalakítást okozó, minden vonatkozásban és mennyiségileg érzékelhető változások nem lehetnek örök kísérői szocialista fejlődésünknek. Korunkban – a fejlett szocialista társadalom építésének időszakában – bár az életünk egészét érintő, de inkább a minőségi vonatkozású változások a szükségesek és jellemzőek. Ezek eredményezhetik továbbfejlődésünket. Ebből adódó – törvényszerű – következmény, hogy közéletünkben, közéleti tevékenységünkben is alkalmazkodnunk kell ezen új igényekhez. Érvényesítenünk kell jelen fejlődési időszakunk követelményeit. Kitejesedtebb, magasabb szintű, társadalmunk egészére egyre maradéktalanabb mértékben kiterjedő, a nép széles tömegeit érintő közéletiséget kell kialakítanunk. Ilyen általános alapon, de kizárólag a központhadtáp vezetőit érintően vizsgáltuk területünkön a közéletiség, a közéleti tevékenység tapasztalatait, alakulását, ilyen megváltozott, megnövekedett követelmények alapján törekedtünk meghatározni konkrét, helyi feladatainkat.

Bár nem elvi tisztázásra irányul törekvésem, egy viszonylag általánosabb jellegű témakört érintenem szükséges. A közéletiség minden társadalmi élet (lé) objektív jelensége, kísérője. Szintén evidensnek mondható azonban, hogy nem lehet senki számára sem közömbös a közéletiség tartalma. Nevezetesen az, hogy milyen ügyet szolgál, mit képvisel, milyen cél érdekében bontakozik ki? Alapvető különbséget kell tennünk közöttük, tehát osztálytartalmuk alapján. Minden egyéb kérdésnél fontosabbnak ezt mondhatjuk. Felelő számunkra – és kötelezően követendő, betartandó norma – hogy közéletben való részvételünk a szocialista társadalom – konkrétan a Magyar Néphadsereg – építésének előbbre vitelét szolgálja. Ezért irányult minden elemzésünk arra, hogy a területünkön megvalósuló közéletiség miként szolgálta szocialista tartalmú előrehaladásunkat, szerveink alaprendeltetésének minél maradéktalanabb megvalósítását.

Mielőtt helyzetünk áttekintésére, elemzéseink tapasztalatainak ismertetésére térnénk – végezetül – szükséges előrebocsátani, hogy a közéleti tevékenységet igyekeztünk a lehető legkonkrétabb felfogásban értelmezni, és a reális, ésszerűség határain belül minden másféle – úgymond rokonjellegű tevékenységi formától – elhatárolni. A közéleti munka, a közéletiség a szocialista életmód szerves része, a mozgalmi, párt és társadalmi munkával tartalmilag, mind a módszereit illetően szorosan összefügg és egységet alkot, mégsem szabad teljes egészében azonosítani e tevékenységi formákat. A lehetséges elhatározás érdekében abból indulhatunk ki, hogy közélet alatt – a lehető legtömörebb megfogalmazásban – „a politikai, kormányzati, igazgatási stb. szervek, testületek (közintézmények) közérdekű, közösséget szolgáló tevékenységének összességét, és rendszerét” értjük. A közéleti tevékenység körében sorolandó tehát *egyrészt* a közintézményekben dolgozó személyek (alkalmazottak) közösség érdekében végzett, fizetett tevékenysége *másrészt* a vezető funkciót betöltő személyek funkcióból következő és minden társadalomban kötelező közösségi életben való részvétele, *valamint* min-

den állampolgár által önként vállalt, közösség érdekében végzett munkája. Ami közös és egységesen kiemelhető (általánosítható) ezekből, az a következő: a közéleti tevékenység hivatali; funkcióból adódó; vagy önként vállalt, a közösségre kiható, közérdeket szolgáló (közérdekű, általános érdekű) tevékenység. Természetes, hogy e két elem (hivatali funkcióból adódó és önként vállalt) szervesen összefonódik. Bármely oldalt is emeljük ki, a másik elem egyik (általam megkülönböztetett) formában sem mellőzhető. Még a közintézményekben fizetésért dolgozók tevékenységében is egy sor önként vállalt elem található, s bizonyos vonatkozásban minden állampolgár önként vállalt közérdekű tevékenységében kimutathatók – valami módon – kötelező érvényű normák, elvárások. A későbbiek során tevékenységi területeink előzőekben körülhatárolt részéről kívánom helyzetünket elemezni. A felosztásból egyértelműen következtethető – már most – arra, hogy vonatkozásunkban alapvetően és csaknem kizárólagosan a két utóbbi közéleti tevékenységformával találkoztunk. Döntően tehát ezekkel foglalkoztunk.

Elemzéseink és vizsgálataink alapvető megállapítása volt minden esetben – az MSZMP MN Pártbizottság határozatát szem előtt tartva –, hogy a központ-hadtáp területén, a közéleti tevékenységet a hadsereg átlagához hasonló eredmények és problémák jellemzik.

Rátérve helyzetünk alakulására, elsőként kell szólnunk arról, hogy a közéleti tevékenység fejlődése egyrészt természetesen összefüggött egy eszméleti tisztázódási folyamattal és konkrét körülményeinkből adódóan szervesen egységbe kapcsolódott a párt, a társadalmi, a mozgalmi munka fejlesztésének folyamatával.

A jelenlegi követelmények érdekében indított tevékenységünk kezdeti időszakában érezhetőek voltak bizonyos nézetbeli problémák. Szinte általánosan vitatott és felvetődő kérdés volt a párt, a társadalmi, a közéleti munka fogalma. Nem került kellő és egyértelmű tisztázásra, hogy a párt és a társadalmi munka, a közéleti szereplés és tevékenység egyik összefüggésében mindenkor a vezetői tevékenység szerves része, más vonatkozásban önként vállalt, nem közvetlenül a funkcionális kötelezettségekből adódó feladatok köre. A tisztázatlanság kihatott a mindennapi tevékenységre is, fékező hatást gyakoroltak e vonatkozásban. A természetesnél nagyobb elhatárolási törekvés érződött a párt és állami munka terén. Egyes pártvezetőségek – de gyakran a munkát végzők is – bizonyos feladatokat nem soroltak a párt, a társadalmi munka, a közéleti tevékenység körébe. Az ilyen jellegű feladatok egy igen jelentős részét – pl. a szülői munkaközösségekben végzett munkát – minden esetben és minden vonatkozásban egyéni ügynek minősítették. Érezhető volt a nem állandó jellegű megbízások és az alsóbb szinten meghatározott feladatok lebecsülése is.

Mindezeket szem előtt tartva komoly erőfeszítéseket tettünk a szemlélet helyes irányú formálása, a tudati tisztázódás elősegítése, az elméleti munka fejlesztése érdekében. Párt és katonai vonatkozásban előtérbe került a vezetés kérdéseivel foglalkozó eszmi nevelő munka. Továbbképzések keretében, előadással propagandában s a különböző pártfórumokon kiemelt figyelmet fordítottunk és minden előzőnél nagyobb arányt biztosítottunk a vezetés kérdéseivel foglalkozó témaköröknek.

A vonatkozó felsőbb határozatok ismertetése, értelmezése, a témával kapcsolatban megjelenő szakirodalom feldolgozása következetesebben folyt. Mind szélesebb körben váltak ismertebbé e dokumentumok állásfoglalásai, követelményei.

Az eszmei, tudati, valamint fogalmi tisztázáshoz segítséget nyújtott a hivatásos állomány politikai oktatása is, amelynek tematikájában fontos témaként szerepel a szocialista életmód, s ennek keretében, részanyagként természetesen a közéletiség több vonatkozása.

A kongresszusi határozatoknak és követelményeknek megfelelően – ezen időszakban – kötelező és kiemelt feladatunkat képezte a párt, a mozgalmi munka fejlesztése. Mindenképpen kedvezőnek minősíthetjük, hogy e munkánkhoz a közéleti tevékenység fokozására irányuló kötelezettségünk és törekvésünk szervesen illeszkedett. Fejlesztésünk kölcsönhatásai mindenkor kedvezően éreztették hatásukat. Szinte mindenki számára bebizonyosodott, hogy csak ez – tehát az együttesen történő fejlesztés – eredményezhet maradandó és jelentősebb előrelépést, sikereket.

E kedvező kapcsolódások jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy mind a fogalmi tisztázásban, mind a munka gyakorlatában az elmúlt években sikerült előrelépünk.

Következetes munkánk és eredményeink következtében előrehaladásunk egyre tudatosabb tevékenységre épülhetett. Az elméleti és gyakorlati tevékenység összekapcsolódásának kedvező következménye volt, hogy elméleti vitáinkat, kialakított elgondolásainkat a mindennapi gyakorlat azonnal próbára tette, igazolta, vagy cáfolta azokat. Elmondhatjuk, hogy egyre inkább megerősödik a közéleti munka komplex felfogása és gyakorlata. Elfogadottá vált, hogy szocialista vezető csakis közélet iránt elkötelezett, aktív közéleti ember lehet és ugyanakkor az, hogy a szocialista közéletben való részvétel elősegíti a szocialista vezetővé válás komplex folyamatát. Hirdetjük és valljuk, hogy a közéletben való aktivitás, a vezető napi munkájában, állásfoglalásaiban, magatartásában, környezetéhez való viszonyában stb. is kifejeződik. Nagy eredményként könyvelhetjük el, hogy területünkön megértett: a közéleti tevékenység a szocialista gondolkodás és életmód fontos megnyilvánulása, a szocialista vezetői tevékenység szerves része és elválaszthatatlan követelménye. A vezetők többsége egyre jobban felismerte, hogy a legfőbb közéleti tevékenység, a konkrét munka, mivel a munka közösségi-társadalmi tevékenység, ez közvetíti, tükrözi és fejezi ki a legnagyobb mértékben az egyén és a közösség, az egyén és a társadalom viszonyát. A szocialista fejlődés (– az MN harcokétségének erősítése –) érdekében végzett feladatok teljesítése olyan parancsnokokat, vezetőket igényel, akik képesek embercentrikusan, a közösség érdekében dolgozni.

Helyzetünk változásával párhuzamosan kézzelfogható – mennyiségi és a munka tartalmában kifejeződő – eredmények következtek be területünkön a közéleti munkában. Ezen eredmények viszonylag vázlatos áttekintése, elkerülhetlenné teszi, hogy a közéleti munka színterei szerinti differenciáltságot érvényesítsük.

Helyzetünk elemzése során nagy figyelmet fordítottunk – mint az már az előzőekben is érzékelhetően kifejeződött – a *belső (munkahelyi) közéletiség alakulására*

Számszerű eredményeink mindenképpen elismerésre méltóak. A pártvezetőségek értékelése szerint a vezetői munkakörben, beosztásban dolgozók mindegyike rendszeresen kap időszakos megbízást, s kisebb-nagyobb mértékben végez is ilyen munkát. Mintegy 50%-uk pártfunkciót lát el, s ilyen arányban több év óta – csaknem folyamatosan – töltenek be pártfunkciókat. A vezető állomány mintegy 25-30%-a – rendszeres pártmunkája és pártfunkciója mellett – társadalmi

funkciót is betölt, (néhányan többet is). Elismerésre méltó, hogy lelkiismeretesen igyekeznek eleget tenni a funkciókból adódó kötelezettségeiknek. Tevékenységükkel a tagság elégedett, munkájuk kedvező hatása a különböző testületekben.

Az MNHF-ség vezetőinek párt- és társadalmi munkájára kedvezőtlenül hatott ki, hogy az előző években fokozott követelmény és növekvő szolgálat megterhelés érvényesült irányukban. Gátolta továbbá a munkába kapcsolódásukat, hogy többen ezen időszakban új beosztásba kerültek. Mindezek ellenére megállapítható, hogy lehetőségeink több vonatkozásban kihasználatlanok, nagyobb munkamegosztással, gondosabb szervező munkával fokozható ezen elvtársak munkába állítása. Ezt jelenlegi körülményeink egyértelműen követelik is.

A közéleti munka gyakorlati végzésének módszerei kialakultak, általános normái és követelményei ismertek. A gyakorlati munkavégzésben csak esetenként s egyes vonatkozásokban tapasztalhatók kisebb fogyatékoságok. Ezek túlnyomó többsége is azonban tapasztalatlanságból adódnak, s egyes feladatoktól való tartózkodásból következnek. Alapvető, vagy általánosan jellemző fogyatékoság módszertani kérdésekben sem tapasztalható.

A jelenleg párt, politikai és társadalmi munkát végzők köre, a kiadott párt-megbízások – állandó és időszakos megbízások – mennyisége biztosítja célkitűzéseink, terveink megvalósítását, a felénk irányuló követelmények teljesítését, a személyi állomány minden rétegének átfogását és mozgósítását s összességében megfelel a követelményeknek és a párthatározatokból adódó elvárásoknak.

Vezetőink számára a központ hadtáp területén számos lehetőség kínálkozik szocialista közéleti tevékenységük kibontakoztatásához. A végzett munka tapasztalatai azt tanúsítják, hogy minden vonatkozásban képesek is e feladatok elvégzésére. Az időszakos megbízások túlnyomó többsége az alárendeltek segítségére, feladataik koordinálására, tájékoztatásuk biztosítására, a pártrendvényeken való részvételre irányul.

Az elismerés szavával szólhatunk arról, hogy területünkön a közéleti tevékenység domináló sajátossága a személyi állomány kiszolgálásának, anyagi-egészségügyi ellátásának, életkörülményeinek állandó fejlesztése. A hadtáptisztek – vezetők – közéleti tevékenységének színvonala az ellátás hatékonyságában is kifejeződik, illetve érezhető. A közéleti tevékenység alapvető hatása, mind állományunk magatartásának, mind pedig a munka hatékonyságának vonatkozásában.

A központhadtáp vezetőinek döntő többsége képes szocialista módon együttműködni, dolgozni, mindazokkal akik partnerek számukra a különböző szakmai, politikai feladatok megoldásában. Az alárendeltek fele többségükben kemény és határozott követelményeket támasztanak, de ugyanakkor érvényesül az elvtársi segítségnyújtás humanista elve.

Munkatársaik – törzsük – körében képesek követésreméltó példát mutatni a szerv előtt álló konkrét feladatok és a közéleti tennivalók végrehajtásában is. Alapvetően ennek következménye, hogy a központhadtáp területén javultak a szocialista emberi kapcsolatok és viszonyok, a parancsnokok jobban igénylik a mozgalmi szervek munkáját, jobban támaszkodnak rájuk a feladatok megoldása során. Vezetőink rendszeresen megjelennek a politikai tájékoztatókon, illetve gyakrabban tartanak saját szervezetükben előadásokat. Közülük kerülnek ki a nagyobb ünnepek szónokai is. Mind többen vállalnak ideológiai-elméleti témájú előadásokat.

Nagy eredmény, hogy javult a rendelkezésre álló fórumok tevékenysége, s ezeken a vezetők bátran és hatásosan fejtik ki véleményüket. Mind jellemzőbbé válik, hogy rendszeresen eljárnak alárendelt szerveik párt- és katonarendezvényeire, ahol felszólalásaikkal eredményesen járulnak hozzá a helyzet reális megítéléséhez, a feladatok meghatározásához. A fórumokon egyre inkább jellemző a kritikai hang, helyet kap a visszasságok bátor feltárása is és a személyi állomány véleményének kikérése a hibák megszüntetése érdekében.

Jellemző tapasztalat, hogy a vezetők egyre inkább figyelembe veszik a szocialista versenymozgalom lehetőségeit, részt vállalnak szervezésében, irányításában és ellenőrzésében.

Az előzőekben ismertetett tények tanúsítják, hogy a központhadtáp vezető állománya alapvetően helyesen viszonyul a belső (munkahelyi) közéleti tevékenységhez. Érti jelentőségét és szükségességét, készséget tanúsít az ilyen jellegű feladatok végzésére. A kapott feladataikat mindenkor – lehetőségeikhez és felkészültségükhöz mérten – teljesítik.

Fokozatosan nő azoknak a vezetőknek a száma, akiknek életében és tevékenységében mindinkább meghatározóvá válik az új típusú szocialista közösségi szemlélet és magatartás.

Általános pozitív összkép, az elért fejlődés és előrelépés ellenére még mindig sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy helyzetünk nem mindenben alakult kielégítően, nem minden vonatkozásban sikerült a szükséges mértékben előrelépni.

Nem fordítunk még ma sem megfelelő figyelmet elvtársaink közéleti szereplésének irányítására. Viszonylagosan szűk körű továbbra is a munkához kapcsolódó s az azt kiegészítő közéleti megbízatás. Egyes vezetőségek és pártcsoportbizalmiak egyrésztől nehézségekkel küzködnek a megbízások adásában, másrésztől kevés részükről a számonkérés, a végzett munka értékelése. Gyakori felvetés, hogy a megbízatások során nem a képzettségnek megfelelő ajánlásokat teszünk, illetve helyenként „erőszakolunk”. Az értékelő munka – ma is – zömmel a beszámoló taggyűlések időszakára korlátozódik. A beszámolók viszont a dolgok természetéből adódóan, nem érinthetik konkrétan e kérdéseket s így nem adnak – nem adhatnak – kellő segítséget a gyakorlati munkavégzéshez. A munka szervezésében is sok még a spontán elem. Azt kérjük fel „aki kéznél van” s ennek következtében továbbra is elmondható, hogy egyesek a szükségnél jobban leterheltek, míg mások – éppen az előzőek láttán – meginognak a közéleti munkában való aktívabb bekapcsolódástól.

Az elző tapasztalatokhoz hasonlóan egyes vezetőknél ma is találkozni lehet a társadalmi, közéleti munka bizonyos lebecsülésével. A „kisebb” időszakos – megbízatásokat még ma sem fogadják szívesen, esetenként szakmai elfoglaltságra hivatkozva elhárítják.

A közéleti szereplés tervezetlenségének a következménye helyenként, hogy a közéletiség a parancsnok „előjoga”.

Ma is tapasztalható, a szocialista életmód normáinak megsértése. Akadt parancsnok, aki pozícióját s a vele járó hatalmát nem a köz, hanem a saját érdekeinek szolgálatába állította. Nem egyszer kellett ilyen esetben leváltani parancsnokot.

Tapasztalható, hogy néhány vezető a közéletiséget funkciókra redukálja. Ezen belül is presztizst növelő tagságot helyezik előtérbe, ezért nem szívesen vállalnak más jellegű munkát saját alapszervezetükben.

Néhány pártszervezetüknél az életmód, a közéletiség konkrét elemzése indokolatlanul háttérbe szorul. Részben ennek következménye, hogy nem figyelnek fel a rendszeresség hiányára, ezért egyesek – akik kétségtelenül „kényelemszeretőek” – „kívülrekednek” a közéleti tevékenységből.

Elemzéseinek tükröztek olyan tapasztalatokat is, hogy az életszínvonal növekedése (személygépkocsi, telek, hobby) és az infrastruktúra egy sor hiányossága azzal jár, hogy a szabadidő egy része a gépkocsi karbantartására, vikendház építésére, a kert megművelésére stb. elhasználdik. Így aztán éppen olyan kategóriák rendelkeznek kevesebb szabadidővel, akiknek a legnagyobb szükségük lenne rá. Sajnos ebben az esetben éppen a lényeg homályosul el, az ugyanis, hogy a közéleti tevékenység egyidejűleg szolgálja a szocialista demokrácia erősödését és a személyiség sókoldalú fejlődését.

A következő időszak megnövekedett követelményén túl, jelentős feladatok ezen hiányosságok következetes megszüntetése is.

Közéleti tevékenységünk külső – nem munkahelyi – helyzetét érintve ugyan csak komoly eredményekről szólhatunk.

A pártszervezetek munkájának eredményeként a központhadtáp vezetőinek csaknem valamennyi tagja rendelkezik állandó (területi) közéleti tevékenységet biztosító megbízással vagy funkcióval. 40⁰/₀-a kisebb-nagyobb megbízásnak tesz eleget a polgári életben. Nagyarányú az MHSZ vezetői-oktatói megbízás. Kb. 20⁰/₀-a a hadseregben visel kisebb-nagyobb társadalmi tisztséget (sport szakosztályvezető vagy -helyettes stb.).

Külön említést érdemel, hogy a parancsnoki állomány jelentős része kapcsolódik be területi oktatásba s vállal rendszeres foglalkozásvezetői feladatokat. Munkájukat általában elismerésre méltó módon látják el. Eredményeikben szerepet játszik az is, hogy az adatok szerint javult a közéletiséghez szükséges politikai és szakmai ismeretek színvonala (például magasabb iskolai, akadémiai és egyetemi végzettség) is.

Megállapítható, hogy a hadsereg és a lakosság jó viszonyát eredményesen szolgálja a vezetők területi kapcsolata.

A jellemző területi kapcsolatot az MHSZ szervezetekben végzett szakmai-oktatási tevékenység. Az itt dolgozó elvtársak – főként közlekedési szolgálat területéről – honoráriumot is kapnak munkájukért. Ezen túl többen végeznek területen munkát: iskolai – szülői – munkaközösségekben, horgászegyesületben stb. A vezető beosztású orvosok körében (kb. egyharmad) tapasztalható a területi tudományos és más egészségügyi szervezetben való részvétel. Mindezek ellenére azt is érezkelhettük, hogy a külső tevékenység mintha csökkenő tendenciát mutatna, különösen mennyiségi (számszerű) vonatkozásban. Szembetűnő, hogy megfogyatkozott a területi állami, főként mozgalmi szervezetekben funkciót viselők vagy megbízást teljesítők száma. A választott területi pártfunkciókat illetően már az 1973 márciusi előterjesztésünk is megállapította, hogy a részvételnek ez a formája pártszerveink és -vezetőink munkájában nem jellemző. A helyzet alakulásában szerepet játszik, hogy a területi párt és állami szervezetek sem igénylik vezetőink funkcióviselését, állandó tagságát.

A jelenlegi kapcsolatok inkább közös rendezvények formájában érezhetőek. Helyenként a területi kapcsolatok még mindig erősen rendezvénycentrikusak, s ebben formális vonások is megtalálhatók.

A meglévő hiányosságok ellenére azonban alapvetően megnyugtató összkép jellemző területünkön. A külső közéleti tevékenység – még így is – tartalmában

jobban igazodik a néphadsereg igényeihez, arányai kedvezőbben alakultak, politikai tartalma összességében erősödött. Több szervezetünkben a tervszerűség és céltudatosság kiemelkedő példáiról is említést tehetünk. A jelzett eredmények és problémák arányaiban a meghatározó az előrelépés. A negatív jelenségek részben szűk rétegénél tapasztalhatók; részben helyenként kiütőközök; s végezetül a közéleti tevékenységnek csupán egy-egy részterületére korlátozódnak.

A teljesség igénye nélkül ezekben kívántam szólni helyzetünk legfőbb jellemzőiről. E néhány kiemelésből is egyértelműen mutatkoznak helyi feladataink. Eddig végzett munkánk minden tapasztalata teszi kötelezővé számunkra – de ez egyben összhangban áll a felsőbb szintű követelményekkel is –, hogy továbbra is a hadsereg, a központthadítap szerveinek alaprendelgetésével kapcsolatos feladatok végrehajtásának elősegítését, a szakágazati feladatok érdekében végzett társadalmi tevékenység biztosítását tekintjük a közéleti tevékenység fejlesztési fő célkitűzésének.

E fő célkitűzés érdekében pártszervezeteink a jövőben is a tudati neveléssel kell megalapozzák továbbhaladásunkat; megkülönböztetett figyelmet kell fordítaniuk a szocialista életmód, a közéletiség kérdéseinek elemzésére; az ezzel kapcsolatos eszmei-ideológiai munka sokoldalú, következetes szervezésére. A közéletiség helyes szemléletének alakítása céljából törekedjenek a fejlett szocialista társadalom időszakának megnövekedett követelményeivel, a közéleti tevékenység korunkban igényelt normáival és területeivel, módszereivel és formáival kapcsolatos tanítások, állásfoglalások megismertetésére és azok elfogadtatására.

A közéleti munka szervezésében eddig is a pártszervezeteké volt a főszerep. A jelen időszak – mind történelmi, mind konkrét helyi vonatkozásban – egyértelműen igényli pártszervezeteinktől, hogy irányítsák, koordinálják még jobban a közéleti tevékenységet elősegítő mozgalmi feladatokat, ösztönözzék bátrabban a közügyért végzett munka megbecsülését, a jó példák terjesztését. Fordítsanak nagy figyelmet a párt és társadalmi megbízatások tervezésére. Biztosítsák, hogy mindenki képzettségének, szakmai munkájának – de egyben egyéni törekvéseinek is – megfelelő megbízatást kapjon. Segítsék, s egyben rendszeresen számoltassák be és ellenőrizzék a megbízatást végző elvtársainkat.

A további előrehaladásunkat nagyban elősegítheti, ha a parancsnokok, párt- és mozgalmi szervek bátrabban aktivizálják azokat az erőket és fórumokat, amelyek elősegítik a közösségi élet harmonikusabb működését, a közéletiségre történő nevelést. Biztosítanunk kell, hogy a különböző fórumok hatásosan működjenek s egyre inkább a szocialista demokrácia hatásos eszközeivé váljanak. Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy e fórumok formális vonásai megszűnjenek.

A területi szervekben végzett munka a lakosság és a hadsereg kapcsolatának szerves része, s politikai jelentősége, szükségessége, kedvező következményei vitathatatlanok. Ennek szem előtt tartásával továbbra is – a lehető legszélesebb körben – felkészültségüknek megfelelően, érdemben és aktívan részt kell vállalnunk a területi munkából, be kell kapcsolódnunk lakóhelyünk közéletébe. E kapcsolatok alakításában a politikai tartalom erősítésére, a tevékenység minőségének és színvonalának növelésére kell törekednünk.

A feladataink fő irányain belül azonban a helyi konkrét tennivalókat – különösen pedig a végrehajtás módjait, formáit is rögzítve – minden területen önállóan kell kialakítani.

Pártunk ereje, tömegkapcsolata mindenkor jelentős mértékben függött a párttagok aktivitásától, a párttagok és pártszervezetek tömegek között végzett tevékenységtől. A munkáshatalom megvalósulása után és a szocializmus építésének körülményei közepette is előrehaladásunk fontos feltétele tagságunk aktivitása. A párttagság és a pártszervezetek munkáján túl társadalmunkban is kötelező követelmény minden vezető számára a közéletben való aktív részvétel. Tevékenységük eredményétől, magatartásuktól nagyban függ a széles tömegek viszonya a politikai hatalomhoz, meghatározói annak, hogy miként működnek a szocialista közéleti demokrácia intézményei és fórumai, mennyire válik politikai-közéleti emberré hazánk minden állampolgára. Ha mindezekhez hozzákapcsoljuk, hogy – jövőnk és fejlődésünk érdekében – pártunk XII. kongresszusa azoknak az alkotó energiáknak szellemi képességeknek feltárását, felszínre hozását igényelte, amelyek dolgozó népünkben rejlnek, akkor az is ismételt megerősítést nyer, hogy csakis a demokratikus közszellem, a közös boldogulásunkért önként vállalt felelősség és munka, a szocialista társadalomra jellemző közélet segítheti elő a legfontosabb belső tartalékaink feltárását és hasznosítását. A lazaságok, a közösség érdekeit sértő magatartásformák ellen is csak a szocialista demokrácia erősítésével küzdhetünk eredményesen. Mindezek egyértelműen érvényesek a Magyar Néphadsereg egészére is. Az MSZMP MN Pártbizottságának állásfoglalása egyértelműen rögzíti, hogy: „A közélettől vallott általános elvek a Magyar Néphadseregére is érvényesek... A Magyar Néphadseregben megvalósuló aktív közéleti tevékenységet megkövetelik a szocialista hadseregben jellemző sajátosságok érvényesülése, a párthatározatokban, a szabályzatokban, utasításokban meghatározott feladatok”. Mindannyiunk boldogulására és hasznára tegyünk meg mindent együttes érdekeink megvalósításáért, általános és helyi célkitűzéseink valóra váltásáért.